

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

(назва факультету/підрозділу)

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНИХ І ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

(назва кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи демократії

вибірковий освітній компонент

за освітньою освітньо-професійною програмою – екстремальна та кризова психологія, робота з персоналом підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти

у галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки"

за спеціальністю 053 "Психологія"

Рекомендовано кафедрою соціальних і гуманітарних дисциплін на 2023- 2024 навчальний рік

Протокол від «29» серпня 2023 року № 2

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни «Основи демократії»

2023 рік

Загальна інформація про дисципліну

Анотація

Знання, отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Основи демократії» сприяють розвитку фундаментальних засад демократичного державного та громадського мислення у здобувачів вищої освіти. Даний курс передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності реалізовувати теоретичні надбання в управлінні демократичною правовою соціальною державою, дотримуватись демократичних громадських норм та практик; усвідомлювати ідеологію та оптимальні форми демократичного управління; цінності громадянського суспільства, необхідність його сталого розвитку; верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України; здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; зберігання та примноження моральних, культурних, наукових цінностей держави; досягнень демократичного управління; закономірностей розвитку предметної області, її місця у системі знань про державу і суспільство; у розвитку техніки і технологій.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що на лекціях та семінарах розглядаються конкретні демократичні засади державного управління та політичного устрою України, місце та завдання ДСНС як складової державної безпеки демократичної країни.

Інформація про викладача

Загальна інформація	Логовський Ігор Миколайович, старший викладач кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін соціально-психологічного факультету, кандидат історичних наук, доцент.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Чернишевська, 94, кафедра СіГД. Робочий номер телефону – 707-34-78.
E-mail	logovskiyy_igor@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	- політологія, політична філософія, політекономія; - філософія державного управління; - історія діяльності органів місцевої влади та самоврядування по боротьбі з надзвичайними ситуаціями; - дослідження гуманітарних технологій впливу.
Професійні здібності*	- професійні знання і значний досвід аналізу запобігання органами місцевої влади стихійних лих; - навички соціально-політичного прогнозування;
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Логовський І. М. Робота більшовицької влади по боротьбі з епідемією тифу у Харківській губернії (перша половина 1919 р.) Харківський

	<p>національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди. Збірник наукових праць. Серія «Історія та географія». Випуск 54. Харків 2017, с. 194-200.</p> <p>Харламов М. І., Логовський І. М. Особливості стану протипожежної охорони промисловості України 1925-1926 роках. «Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2018. – Випуск 130 (3) с. 47-50.</p> <p>Логовський І. М., Харламов М. І. Робота земських установ Харківської губернії по боротьбі з епідеміями тифу та холери у 1919 р. «Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2018. –Випуск 141 (2) с. 94-99.</p> <p>Харламов М. І., Логовський І. М. Підготовка кваліфікованих робітників сільського господарства у школах РГУ та КГУ в УСРСР у 1930-1934 роках «Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2019. –Випуск 145 (6), Частина 1 історичні науки с. 191—193.</p> <p>Логовський І. М. Необхідність реформування сучасного адміністративно – територіального устрою України та впровадження двопалатного парламенту. « Гілея» : Науковий вісник. Збірник наукових праць. / Гол. редактор В. М. Вашкевич. – К.: «Видавництво Гілея» 2019. –Випуск 144 (5) Ч. 3. Політичні науки, с. 69-71.</p>
--	--

* – заповнюється за бажанням НПП.

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щопонеділка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 416. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

Характеристика навчальної дисципліни

Метою даної дисципліни при підготовці бакалаврів у галузі знань „ Основи демократії ” полягає у формуванні знань і вмінь, здатних забезпечити належний рівень їх управлінської та державницької культури, громадської свідомості; співвідношення загальноєвропейських та національних демократичних цінностей та традицій, набуття здобувачами вищої освіти (далі – здобувачі) загальних компетентностей, як-то: здатність реалізовувати свої права та обов’язки як члена демократичного суспільства, усвідомлювати цінності громадянського демократичного суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенство права, прав і свобод людини і громадянина України; здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про державу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій; використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти
	очна (денна)
Статус дисципліни	<i>вибіркова</i>
Рік підготовки	2 - й
Семестр	4 - й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
Розподіл часу за навчальним планом:	
- лекції (годин)	16
- практичні заняття (годин)	-
- семінарські заняття (годин)	18
- лабораторні заняття (годин)	-
- курсовий проект (робота) (годин)	-
- інші види занять (годин)	-
- самостійна робота (годин)	56
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	-
- підсумковий контроль (	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Основи демократії» бажано отримати знання наступних дисциплін: «Філософія і засади логіки », «Історія та культура України».

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми **Основи демократії**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Дисциплінарний результат навчання
Знати теоретичні та прикладні засади демократії як парадигми політичного розвитку держави, умови та технології прийняття демократичних цінностей та рішень у громадянському суспільстві.

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Очікувані компетентності з дисципліни
Здатність до свідомого прийняття та реалізації демократичних цінностей у професійній діяльності, громадській та політичній суспільній сфері.
Застосовувати світоглядні підходи та управлінські надбання демократії у професійній та громадській діяльності, державному управлінні, впроваджувати демократичні цінності та рішення в суспільстві.

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1.

Тема 1.1. Основи демократії як наука. Передумови, сутність, види та витоки демократії.

Тема 1.2. Конституціоналізм.

Тема 1.3. Парламентаризм.

Тема 1.4. Виконавча влада в демократичних державах.

.....
...

МОДУЛЬ 2.

Тема 2.1. Місцеве та регіональне самоврядування.

Тема 2.2. Права та свободи людини в умовах сучасної демократії.

Тема 2.3. Демократична традиція в Україні.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота
4 - й семестр						
Модуль 1						
Тема 1.1. Основи демократії як наука. Передумови, сутність, види та витoki демократії	11	2	2	-	7	
Тема 1.2. Конституціоналізм	11	2	2	-	7	
Тема 1.3. Парламентаризм	11	2	2	-	7	
Тема 1.4. Виконавча влада в демократичних державах	9	2	-	-	7	
Модульна контрольна робота № 1	2					2
Разом за модулем 1	44	8	6	-	28	2
4 - й семестр						
Модуль 2.						
Тема 2.1 Місцеве та регіональне самоврядування	16	2	4	-	10	
Тема 2.2. Права та свободи людини в умовах сучасної демократії	18	4	4	-	10	
Тема 2.3. Демократична традиція в Україні.	10	2	-	-	8	

Модульна контрольна робота № 2	-	-	-	-	2	
Разом за модулем 2	46	8	8		28	2
Разом	90	16	14	-	56	4

Теми семінарських занять, модульні контрольні роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1.1. Основи демократії як наука. Передумови, сутність, види та витоки демократії	2
2	Тема 1.2 Конституціоналізм	2
3	Тема 1.3. Парламентаризм	2
4	Модульна контрольна робота № 1	2
5	Тема 2.1 Місцеве та регіональне самоврядування	4
6	Тема 2.2. Права та свободи людини в умовах сучасної демократії	4
7	Модульна контрольна робота № 2.	2
	Разом	18

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести, реферати, есе, студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль проводиться у формі фронтального та індивідуального опитування, виконання письмових завдань, контрольної роботи тощо.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за

видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни
Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи	Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль			
Модуль № 1	Лекції	4	-
	Семінари	3	5
	Модульна контрольна робота*	1	25
Разом за модуль № 1			40
Модуль № 2	Лекції	4	-
	Семінари	4	5
	Модульна контрольна робота*	1	20
Разом за модуль № 2			45
Разом за поточний контроль			85
II. Індивідуальна самостійна робота			15
III. Диференційований залік			0
<i>Додаткові обов'язкові бали за участь у наукових конференціях, олімпіадах, виконання досліджень, підготовку наукових публікацій тощо</i>			5
Разом за всі види навчальної роботи			100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів):

4-5 балів – здобувач вільно володіє усім навчальним матеріалом, орієнтуються в темі та аргументовано висловлює свої думки, наводить приклади;

2-3 бали – здобувач частково володіє матеріалом та може окреслити лише деякі проблеми теми;

0-1 бал – здобувач не знає відповіді на поставлені питання або поверхово розкрив лише окремі положення при цьому допустив суттєві помилки.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, логіка викладання, культура мови, емоційність та переконаність, використання основної та

додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, тощо), аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи під час проведення останнього семінарського заняття в межах окремого залікового модуля.

Кожен варіант модульної контрольної роботи складається з трьох питань. У відповіді на поставленні питання здобувачі вищої освіти повинні відобразити володіння навчальним матеріалом, зокрема, вміння застосовувати його на практиці (у вигляді наведення власних прикладів, розв'язання психологічних ситуацій тощо), оцінювати факти, явища, вільно висловлювати власні думки, самостійно оцінювати різноманітні явища та факти, проявляючи особисту позицію щодо них, вміло використовувати міжпредметні зв'язки.

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів):

22-25 балів – вірно розв'язані всі завдання з дотриманням всіх вимог до виконання;

17-21 бал – вірно розв'язані всі завдання, але недостатнє обґрунтування відповіді, допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

12-16 балів – розв'язані два завдання;

8-11 балів – розв'язане одне завдання;

0 балів – відповідь відсутня.

Питання до контрольної роботи за модулем 1:

1. Демократичний устрій Афін.
2. Демократична сутність поліархії
3. Сутність та інститути елітарної демократії
4. Глобалізація та сучасні демократичні інститути
5. Захисна демократія.
6. Процедурна демократія.
7. Сутність ліберальної плюралістичної демократії.
8. Демократичні інститути та процеси.
9. Партиципаторна демократія.
10. Межі демократії
11. Основні цінності сучасної демократії
12. Громадська думка в умовах демократії.
13. Економічні передумови демократії.
14. Форми власності і демократія.
15. Демократія і ринкова економіка. Сучасний вимір.

16. Соціокультурні передумови демократії.
17. Мораль і правосвідомість як чинники демократії.
18. Національний характер і національний менталітет в умовах демократії
19. Демократичні інституції в сучасній Україні.
20. Демократичні засади Конституції П. Орлика
21. Основні моделі демократичних переходів у політиці.
22. Основні фази демократизації.
23. Теоретична модель консолідованої демократії.
24. Особливості посткомуністичної демократичної трансформації.
25. Основні демократичні традиції козацько-гетьманської доби
26. Демократизм періоду революцій та відновлення державності в Україні.
27. Особливості розвитку демократичної традиції українського народу в період «радянської демократії»
28. Створення демократичної інституційної основи незалежної Української держави.
29. Походження Конституції.
30. Сутність демократичного принципу конституціоналізму «від коріння трави»
31. Конституційні акти України ХХ століття.
32. Конституція України та її правовий захист.
33. Основні функції парламенту.
34. Бікамералізм в умовах сучасної демократії.
35. Депутатський імунітет та індемнітет в умовах демократії
36. Мажоритарна виборча система абсолютної та відносної більшості.
37. Пропорційна виборча система закритих та відкритих списків.
38. Структура парламентської республіки.
39. Структура президентської республіки: «американський» та «французький» тип
40. Особливості адміністративно-територіального устрою демократичних країн

Питання до контрольної роботи за модулем 2 :

- 1 Природні та позитивні права людини в умовах демократії.
- 2 Позитивістський напрям у сучасному розумінні прав людини
- 3 Зміст поняття «права людини». Суб'єктивне право

- 4 «Покоління» прав людини. Колективні права
- 5 Сучасні протиріччя «реальних прав» та науково-технічної революції в демократичних країнах
- 6 Сутність поняття громадянських (особистих прав) в демократичному просторі.
- 7 Політичні права і свободи в умовах демократії
- 8 Конституційні та спеціальні (юридичні) гарантії прав людини
- 9 Діяльність і повноваження Комітету з прав людини ООН
- 10 Сутність Європейської конвенції з прав людини і основних свобод
- 11 Система захисту прав і свобод людини в Україні.
- 12 Діяльність та функції Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
- 13 Діяльність неурядових правозахисних організацій
- 14 Поняття виняткової компетенції держави та децентралізація і деконцентрація влади й повноважень
- 15 Правові засади місцевого самоврядування в Україні
- 16 Моделі децентралізації у федеративних та унітарних системах
- 17 Демократичні ідеї М. Грушевського та М. Драгоманова
- 18 Демократична традиція українства в XIV-XIV століттях
- 19 Демократична думка в Україні у першій половині XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство
- 20 Демократичні погляди В. Липинського, М. Міхновського, Б. Кістяківського
- 21 «Радянська демократія» та діяльність І. Лисяка – Рудницького, І. Дзюби, І. Багряного, Української Гельсінської групи
- 22 Основні питання розвитку демократії в сучасній Україні
- 23 Проблема ідеологічної сегментованості перехідних до демократії суспільств
- 24 Демократичні особливості іспанського досвіду «держави автономій»
- 25 Основні засади теорії «вільної громади»
- 26 Агентська самоврядна модель
- 27 Особливості англосаксонської самоврядної моделі
- 28 континентальна самоврядна модель та принцип «негативного регулювання»
- 29 Основні засади Європейської хартії місцевого самоврядування
- 30 Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування
- 31 «Комісіонерська» модель місцевого самоврядування
- 32 Основні форми місцевої демократії

- 33 Органи місцевого самоврядування в Україні
- 34 Суспільний статус місцевого самоврядування в Україні
- 35 Місцеве самоврядування і державна влада: способи взаємодії

Індивідуальна самотійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно здійснити поглиблене вивчення теми з рекомендованих за програмою курсу, підготувати доповідь і захистити її на семінарському занятті. Результати роботи можуть бути оформлені у вигляді есе, реферату.

Критерії оцінювання індивідуальної самотійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 15 балів):

13-15 балів – тему розкрито в повному обсязі, всі положення обґрунтовані, є самотійні судження;

9-12 балів – тему розкрито вичерпно, положення обґрунтовані, матеріал повністю взято з літератури;

8 балів – тему розкрито в основному, визначення та аргументація взяті з конспекту та основної навчальної літератури;

6 балів – тему розкрито не повністю, матеріал повторює положення з лекції, приклади знайдені самотійно та інтерпретовані правильно;

4 бали – тему розкрито недостатньо та поверхнево, матеріал повторює положення лекції, приклади з лекції, розуміння недостатньо чітке;

2 бали – тему розкрито фрагментарно, приклади не наведені, або не є достатньо зрозумілими здобувачеві;

0 балів – завдання, передбачене на індивідуальну самотійну роботу, здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень, логічність, самотійність мислення, впевненість, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, унікальність, уміння представити матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самотійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Головні структурні елементи демократичного управління.
2. Причини динамізму і шляхи змінювання демократичних систем.
3. Проблема закономірності та відновлення процесу демократизації влади.
4. Процеси демократизації та історична перспектива. Демократична еволюція та революція.
5. Природа політичного конфлікту в умовах демократії.
6. Афінська ідентитарна демократія.

7. Становлення парламентських демократій.
8. Шляхи врегулювання політичних конфліктів в умовах демократії.
9. Демократичні політичні режими.
10. Політична криза і її наслідки. Способи виходу з політичних криз в умовах демократії.
11. Роль політичних партій в умовах демократичного владарювання.
12. Глобалізація як новий тип суспільного розвитку.
13. Гендерна політика та ліберальні цінності демократичного управління.
14. Північноєвропейські «захисні» демократії.
15. «Рейнський капіталізм» та сучасні демократії Центральної Європи.
16. Створення та діяльність правозахисних структур ООН.
17. Правозахисні структури та органи Європейського Союзу.
18. Повноваження та діяльність Ради безпеки ООН з дотримання міжнародного права та демократичних цінностей.
19. Політична система США як втілення елітарної демократії.
20. Державні інтереси і демократичні цінності у сучасному світі.
21. Проблема переходу від тоталітаризму до демократії рамках світової політичної системи.
22. Основні моделі громадянських суспільств.
23. Наддержави та проблема подвійного стандарту з дотримання демократії у міжнародних відносинах.
24. Об'єктивні тенденції розвитку демократичної світової спільноти.
25. Проблема демократичної трансформації політичної влади в Україні.
26. Демократичні ідеї та течії сучасності: соціально-політичні концепції соціал-демократії, лібералізму та неолібералізму, анархізму, “зелених” та ін.
27. Новітні західні демократичні соціально-політичні ідеї та концепції: постіндустріального (інформаційного) суспільства та соціальної держави.
28. Соціально-політичні ідеї альтернативних рухів та сучасна демократія.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Здобувачі повинні діяти відповідно до політики НУЦЗ України щодо академічної доброчесності.

6. Викладач буде вдячний, якщо здобувач надасть відгук щодо якості навчання та висловіть свої пропозиції з покращення змісту курсу та форм роботи.

Рекомендовані джерела інформації

Література

1. Профільна спеціалізована освітньо-професійна програма підготовки бакалавра галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 053 «Психологія» спеціалізація «Екстремальна та кризова психологія». – Х., НУЦЗУ, 2021.
2. Профільна спеціалізована освітньо-професійна програма підготовки бакалавра галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 053 «Психологія» спеціалізація «Робота з персоналом». – Х., НУЦЗУ, 2021
3. Основи демократії : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За загальн. ред. А. Ф. Колодій. – Л., Астролябія, 2009.
4. Основи демократії . Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін. Навчальний посібник / О. В. Філонов, В. М. Субботін, В. В. Пашутін, І. Я. Годоров – К., Знання, 2006.
5. Білоус А. О. Політико-правові системи: світ і Україна: Навч. посібник – К.: АМУПП, 2012. – 198 с
6. Національні та міжнародні механізми фінансування громадянського суспільства. Міжнародні заходи зміцнення довіри між державою та громадянським суспільством. – Київ: Фенікс, 2016. 336 с.
7. Політична система та інститути громадянського суспільства в сучасній Україні. – Київ, 2016. – 170 с.
8. Вайнштейн Г.И. Меняющийся мир и проблемы функционирования демократии // Мировая экономика и международные отношения. 2007. №9.
9. Квітка С. А. Глобальне громадянське суспільство: між національними державами і транснаціональними корпораціями / С. А. Квітка // Аспекти публічного управління. – 2017. – Т. 5. – № 3-4. – С. 65-76.
10. Новий курс: реформи в Україні. 2010-2015. Національна доповідь/за заг. Ред. В. М. Гейця [та ін.]. – К.: НВЦ НБУВ, 2010.
11. Віхляєв М. Ю. Напрями вдосконалення нормативно-правового регулювання громадських слухань як форми громадського контролю, що здійснюється громадськими об'єднаннями / М. Ю. Віхляєв // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. – 2013. – Вип. 22. – Ч. 1. – Т. Грачев
12. М.Н., Мадатов А.С. Демократия: методология исследования, анализ перспектив. М.: Издательство «Алкигамма»,
13. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації. – К.:ППС, 2007 – 436 с.
14. Цветков В. В, Демократія – Управління – Бюрократія: в контексті

модернізації українського суспільства/В. В. Цветков, В. П, Горбатенко. – К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001.

15. Інформаційні ресурси Інформаційні ресурси

1. <http://www.mon.gov.ua>.
2. <http://www.osvita.org.ua>.
3. <http://zakon1.rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/portal/books.html> – НБУ ім. В. І. Вернадського.
5. <http://library.kr.ua/libworld/elib.html> – електронні бібліотеки України. _

Розробник(и):

_____ (підпис)

ст.викладач, канд. істор наук, доцент Ігор ЛОГОВСЬКИЙ
(Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)

_____ (підпис)

_____ (Власне ім'я ПРИЗВИЩЕ)